

Tento rozhovor jsme s **KATEŘINOU JACQUES** pořizovaly v obýváku, zatímco v pracovně se dělala velká politika. Čtyřletá Noemi nám do toho tu a tam vstoupila, hrála si a jistě netušila, že za dveřmi spřádá její tatínek budoucnost.

Politika, děti a cesta do Tibetu

PAVLÍNA WOLFOVA

Tatínek malé Noemi je Martin Bursík a poté, co před třemi týdny vystoupil ze Strany Zelených, kterou svého času vedl a dostal do parlamentu, založil stranu novou. LES, Liberálně ekologická strana měla našlápnuto jít do voleb s podporou mnoha osobností a nemalou ambicí: nabídnout řešení těm, kteří dnes nevědí, koho volit.

S Kateřinou Jacques, partnerkou muže, který znovu zbrojí do politického boje, jsem mluvila dlouho. A najednou jsem z jejích slov pochopila, že se ta Noemina lepší budoucnost, co by pro ni tatínek tak rád začal zařizovat okamžitě, prozatím odkládá. Že jeho strana do voleb nepůjde a nastalá rodinná harmonie dvou bývalých čelních politiků zelených, jak o ní Jacques v rozhovoru mluví, se tak alespoň na příští volební období neoctne v ohrožení. To všechno jsem však na začátku toho hovoru, během něhož jsme objevovaly všemožné souvislosti Kateřinina nutkání nenechat věci běžet jen tak, ani náhodou netušilo.

Všude se uvádí, že jste byla státní úřednice a na Úřadu vlády. To s vámi muselo zamávat, když se tam začalo zatýkat, ne?

Zaujalo mě to. Už jsem tam nepracovala. V televizi jsem viděla záběry Jany Nagyové v poutech a to byl silný dojem. Nastupovala jsem tam po škole, ale loni v listopadu jsem dala výpověď.

Takže před zatýkáním.

Ano. Ta práce mě bavila, ale když jsem se po mateřské měla vrátit a viděla to prostředí a absenci odbornosti, věděla jsem, že tohle nechci. Naposledy jsem vedla kabinet Svátovi Karáskovi, něco jsme budovali a teď bych se měla podílet na likvidaci téhož jenom proto, že jsem zaměstnanec a nějaký šílenec mi to nařídí? Někdy je třeba říct ďáblu ne.

Takže bylo jednoduché odejít?

Ano i ne. Bylo to de facto první zaměstnání, byla tam za mnou práce, třeba na antidiskriminačním zákoně. Ale viděla jsem, že to nepůjde. Většina zaměstnanců byla taková příhrbná, paní Nagyová se chovala strašně a lidé se jí báli. Nečasova vláda za tři roky zničila něco, co se dvacet let po změně režimu budovalo.

Takže je vedle verze, že Jana Nagyová byla jen neobratná ambiciózní osoba, která to odnesla za všechny ostatní a má teď jediná z ostudy kabát?

Naprosto. Ostudu nefeším, je to neomluvitelné. Došlo ke zneužití moci flagrantním způsobem se závažnými důsledky. Kdyby existoval zákon o státní službě, osoba Nagyová by se nemohla stát vrchní ředitelkou, protože nespĺňovala žádné kvalifikační předpoklady.

Byla to love story, která zbourala vládu.

Věcně vzato ano. Vláda padla poté, co byla zatčena Jana Nagyová a premiér podal demisi. V této souvislosti vyšlo najevo, že to není jen úřednice, která dře jako kůň, ale premiérova milénka, s níž si privatizoval část státní správy. A tady je nepovedená love story s brutálními konsekvencemi.

Jak jste na tom dnes se Stranou zelených?

Taky jsem odešla.

Jaké to bylo, vystoupit po letech z té strany?

Trochu jako rozvod, byla to součást mé identity. Víte, když mě lidé potkají na ulici, řeknou si: zelená.

A zelená Kateřina už nikdy nebude zelená Kateřina?

Zelené je moje srdce. Ta myšlenka ve mě zůstává, to je životní postoj, i bez zelených.

Když váš partner ze strany odcházel, bývali kolegové na něj tvrdě útočili. Co na to říkáte?

Nepřekvapují mě, jsou jedním z dů-

vodů, proč jsem odešla. Je to z části prostředí deprivantů. Jsou ve všech partajích, ale u zelených mají velký prostor. Víte, žiju spokojeně a to, co jsem zažívala ve straně, s tím neladilo. Ve chvíli, kdy se strana vychýlila od toho, za čím jsem celé roky stála, přestaly mi ty nekonečné spory dávat smysl a odešla jsem. Jednak jsem tak docílila harmonie a zároveň ušetřila čas pro něco smysluplného.

Odešla jste ve zlém, cítíte zlobu?

Takhle bych to neřekla. Nenávist je rybářský háček. Musíte kontrolovat, jestli jste se na něj nechytila. Tim se úspěšně řídím. Je tam hodně mých kamarádů, ze všech stran jsou mi zelení nejbližší. Ale z dalšího vývoje mám strach a zároveň cítím, že je nezvratný. Posun doleva je legitimní, nechota říci jasné ne komunistům nepřijatelná.

Proč jste odešli tak krátce před volbami? Proč jste to neřešili dřív nebo později?

Bylo to velké dilema. Každý to někdy zažil. Rozhodujete se, kdy co udělat. Dneska vím, že jsem měla odejít dřív, ale stále jsem věřila, že zvítězí názorový proud, za kterým jsem stála. To, čemu jsme zjedno-

dušeně říkali konflikt realistů s fundamentalisty, realisté prohráli. Byli jsme měsíc v Indii a věci promýšleli. A když jsme se vrátili, věci nabraly nečekaný spád. Najednou začala volební kampaň, u které jsem nechtěla být. Bylo by to totiž opakování minulých chyb. A k tomu riziko, že většinový názor ve straně podpoří etablování vládního levicového bloku opřeného o komunisty a Zemanovce. Odchod jsem považovala za nejpoctivější. A zelení na tom vydělali, protože se mohou jasně politicky definovat, což je v kampani důležité. A jako bonus mají na koho svést maléry.

Nepomíne ta nabytá vnitřní harmonie, pokud se váš manžel vrátí do vysoké politiky?

Disharmonii nevytváří politika jako taková, ale situace, kdy reprezentujete něco, s čím se neztotožňujete. A druhý zdroj disharmonie jsou narušené mezilidské vztahy a nedůvěra. Bez té se dělá těžko cokoliv.

Vím, že jste spousty věcí za svou politickou kariéru dokázala, ale například jste silně brojila proti panu Čunkovi ve vládě – dneska je v parlamentu, očištěn, bojova-

Foto: Michal Sváček, MAFRA

„A jste za svobodný Tibet – čile obchodujeme s Čínou a premiér památně vyhlásil, že o to jde, a ne o nějaká lidská práva... S čím jste tedy odešla?“

Za totality převládal názor, že úsilí něco změnit je marné. Většina lidí si myslela, že je lepší splynout s šedi a tak nějak přežít. K tomu Havel říkal, že některé věci je třeba dělat proto, že jsou správné. Jinými slovy – žít život v pravdě. Bez ohledu na cenu, kterou za to zaplatíme a bez garance úspěchu. Takhle to cítím i dnes.

Takže ty věci byste nedělala jinak?

To neříkám. Za šanci dělat něco znovu bych byla vděčná, protože našim nejlepším učitelem jsou naše minulé chyby a těch jsem udělala dost. To, za čím si stojím, by ale v zásadě zůstalo stejné.

A když vidíte, jak se daří vámi kritizovanému Čunkovi, když vidíte Olgu Zubovou, jíž si zřejmě zjevně nevážíte, když sledujete jejich kariéry a skutečnost, že jsou pořád jednoocí mezi slepými, to s vámi nedělá nic?

Tak předně, odráží to současnou politickou kulturu. A za druhé, je to pomíjivé. Že zlo velice často krátkodobě vítězí, je v historii dostatečně popsáno, ne? Používá metody, které rychle fungují. Ale já vlastně téhle otázce nerozumím.

Mezi politiky převažují deprivanti a lidé motivovaní nikoliv nějakou myšlenkou, ale prospěchářstvím. Pak se ovšem nedivme, jak to tu vypadá.

Ptám se, co to s vámi dělá.

To, na co se ptáte, není důležité. Na stejnou úroveň se dnes stavějí nesouměřitelné veličiny – příběh nešťastné zpěvačky nebo jestli bude válka na Blízkém Východě. Jeden z problémů dnešní doby je neschopnost vyhodnotit informace, oddělit podstatné od nepodstatného. A média v tom často nepomáhají. Akcentují banality a zmenšují prostor pro komplikovanější sdělení. Ale doba je složitá a snaha všechno zestručnit nás obírá o důležitý kontext.

Tomu se divíte?

Nedivím. Společnost je strašně hodnotově zmatená. Opouštíme naše

tradiční „desatero“ a zatím jsme ho něčím silným nenahradili. Stáváme se povrchními a utilitárními. Politika je taky taková.

A to vás trýzní?

Netrýzní. Zvykla jsem si. Já už nehledám satisfakci ve vnějším světě, ale v sobě samé. Dřív jsem to cítila jako nespravedlnost a když jsem odcházela ze sněmovny, byla jsem zlomená. Dneska už se nepotřebuji ospravedlňovat. Náзор okolního světa pro mě má mnohem menší váhu než tenkrát.

Ale když jde váš partner do sněmovny, tak bude k těm lidem z okolního světa znovu promlouvat a chtít, aby ho volili.

Martin je jedním z mála v této zemi, který spojuje ekologickou odbornost i politickou zkušenost. Když bývá hodnocena naše účast ve vládě, popisují se jen debakly. Ale já vím, že přinesla jeden z nejdůležitějších programů Zelená úsporám, který nejen, že pomáhá snižovat náklady za energie, ale také umožnil v době ekonomické krize udržet pracovní místa. Jsou věci, které se s každou vládou mění a pak jsou tu rozhodnutí nevratná. Díky Martinovi a vládní účasti nedošlo k brutálnímu drancování země – zachránil se Horní Jiřetín a Beskydy před těžbou uhlí, obce a krajina v místech, kde chtějí kutat zlatokopové, jsou zatím také nedo-

Kateřina Jacques

POVOLÁNÍ: v domácnosti
DATUM NAROZENÍ: 2. 6. 1971
MÍSTO NAROZENÍ: Mělník
ZNAMENÍ: Blíženec

Česká politička a bývalá zaměstnankyně Úřadu vlády ČR. Před nedávnem vystoupila ze Strany zelených, v níž byla dva roky místopředsedkyní. Od roku 2006 byla poslankyní parlamentu. V roce 2009 se jí narodila dcera Noemi. Z prvního manželství má devatenáctiletou Ninu a osmnáctiletého Sebastiana.

tčené. Kdybychom ve vládě nebyli, stavěly by se další bloky jaderné elektrárny v Temelině a nešlo by to zastavit. Jde o největší finanční tunel novodobé historie – kam se na něj hrabe solární. A to nehovořím o tom, že radioaktivní odpad tu zanecháme budoucím generacím na stovky tisíc let. Včetně rizika jaderné havárie. Je to málo? Myslím, že to daleko přesahuje horizont jednoho Čunka.

Jenže váš závěr ve sněmovně přinesl trapasy a zklamání.

Závěr ve sněmovně byl ořesný. Byli jsme závislí na někom, kdo se nechá

za rohem koupit. Mediálně jsme celou tu situaci nezvládli. Váš obraz v takové chvíli je zkratka. A tenkrát to bylo tak, že za Zubovou stál mediální magnát Soukup a já tak tahala za krátký konec provazu.

Ale vy sama jste tomu nakonec nasadila korunu. Mám na mysli to legendární vystoupení v show Jana Krause.

To se nepovedlo. Ale je to bezvýznamná pitomost. A jsem docela pyšná na to, že ačkoliv snaha oddělat mě byla mimořádná, nic jiného než tohle se na mě nenašlo. Stát jsem nepoškodila, a jestli to někomu ublížilo, tak jenom mně.

Vyčítáte to Janu Krausovi?

Vůbec ne. Dělal svoji práci. Viděli jsme se nedávno a v přátelském duchu. Lidé nechápou složitá sdělení, ale když někdo uklouzne na šlupce od banánu, mají škodolibou radost. Na tom jsme se shodli.

Tyhle stresy je lepší nemít, ne?

A pokud váš muž přišel s novou stranou, zase nastanou.

Možná ano, ale my jsme aktivní lidé. Jaký je smysl života? Je to asi dáno mým dětstvím v prostředí Charty 77. Tehdy jsem o situaci svobodné politické soutěže mohla jen snít a mířila pomalu ale jistě do kriminálu. A dneska, se všemi obtížemi o kterých hovoříme, si myslím, že stojí za to se angažovat.

To u nás není právě převládající názor na svět.

Není. Převládá názor, že politika je špina. Když je někdo v něčem dobrý, snaží se prosadit v oboru a má pocit, že v politice by se umazal. Takže převažují deprivanti a lidé motivovaní nikoliv nějakou myšlenkou, ale prospěchářstvím. Pak se ovšem nedivíme, jak to tu vypadá.

A vy, předpokládám, věříte, že se vašemu muži s novou stranou podaří prorazit?

Věřím, že ano, ale chce to trpělivost a čas.

Co tím chcete říct?

Volby jsou tak brzy, že by nebylo zodpovědné se jich účastnit a třístit síly.

Takže LES do voleb vůbec nepůjde?

Ne, do předčasných. Ale náš čas přijde. Chybí tu liberální strana, která by navazovala na havlovskou, odpovědnou a trvale udržitelnou politiku s etickým přesahem. Těch, co nemají koho volit je hodně.

O tom dnes přemýšlí asi každý.

Zvlášť my, co máme děti. A vy máte tři. Dvě dospělé, Ninu a Sebastiana, a jedno skoromiminko, Noemi. Jak je vychováváte?

Nenásilně. Například jsem nikdy moc nefešila, jaké měly známky.

Vám by bylo jedno, kdyby propadaly a povalovaly se doma na gauči?

Neumím si to představit, protože zastávám teorii, že v našich osudech je určitá logika a ta mi v jejich případě takhle nevychází. Když je vedu ke zvědavosti, je málo pravděpodobné, že z nich budou povaleči. Povaleč se nudí. A já jim celý život říkám, že se nudí jenom blbec. Špatné známky by mi v principu nevadily. Za svoje selhání bych považovala, kdyby byly nešťastné, sobecké, bez zájmu. Známky se v těchto zemi přeceňují a přitom výsledky našeho vzdělávacího systému nejsou kdovíjaké.

Takže, když se tu náhodou brečí, není to kvůli známkám.

To rozhodně ne. A když slyším ve zprávách, že nějaké dítě skočilo z mostu kvůli vysvědčení, je mi z toho zle.

Na druhou stranu, je fajn, když děti řádně studují, pracují na sobě...

Jistě, ale je to šablonovitě uvažování, které mi nesedí. Děti mají být vychované, to je základ. To se mi u těch dvou starších podařilo. Víc nepotřebuji.

Co vaše děti dělají?

Devatenáctiletá Nina studuje na Evangelické teologické fakultě, právě se vrátila z dobrovolnického pobytu v jedné humanitární organizaci v Dublinu. Je to bezva holka s velkým srdcem a zájmem o umění. Sebastianovi je osmnáct, je na německém gymnasiu, který pokud vím strašně fláká a jeho největší láskou je hudba. Má umělecké sklony, hraje na bicí, tančí ve slovenském folklórním souboru a už má za sebou nějaké malé filmové role. A kromě toho se všemožně angažuje a pomůže když je potřeba. Dělají mi radost a jejich život ovlivňuji minimálně, ostatně, ani by mi to nedovolily, když je celé dětství vedu k samostatnosti.

A Noemi? Jsou jí čtyři, je to s ní hodně jiné, než to bývalo s dvěma předchozími?

Hodně. Když byly děti malinké, neuměla jsem si představit jejich dospělost. S Noemi je to jiné. Už jsem viděla jednu generaci dospívat a vidím souvislosti mezi událostmi v dětství a jejich konsekvencí v dospělosti. To je zajímavé a mladému člověku nesdílitelné.

Vzala byste kdysi svoje děti, tak jako nedávno Noemi, do Malého Tibetu do Himálajů?

Určitě. Byli jsme s Martinem a s Noemkou celý měsíc, ve dne v noci, neustále spolu. Takovou zkušenost jsme do té doby neměli a bylo to krásné. Cestování letadlem, stopování nákladňáků, spaní v rodinách... Základ naší cesty bylo dobrovolnictví s Hnutím Brontosaurus v himálajské škole. Kromě toho to mělo spirituální

rozměr, věnovali jsme se buddhismu. A v neposlední řadě jsme poprvé navštívili Dharamsalu, hlavní sídlo tibetského exilu.

Ted' zrovna bojujete za odstranění parkoviště na Malostranském náměstí. Ve srovnání s bojem o svobodu Tibetu, který léta vedete, to působí jako titěrnost.

Ale to se pletete. Téma veřejného prostoru je hodně silné. No řekněte, dala byste si do vzácné barokní truhly brambory nebo šla v tepláčkách na ples? Naši předci nám zde nechali nádherný urbanistický skvost. Socialistický člověk ho přeměnil na parkoviště. A já říkám, že se náměstí má vrátit lidem a rozhodla jsem se pro to něco udělat. Petice má skvělý ohlas. Máme tisíce podpisů a kladně se vyjadřuje už i magistrát a městská část.

Takže Tibet jako velká věc a parkoviště malá věc – tak to u vás není.

Vždycky jsem prolínala velká a malá témata. A jak říkají opravdoví herci, není malých rolí. Když jsme s Martinem v zimě chodili ve dvacetistupňových mrazech s papírem proti solení chodníků, tak lidé nevěřili, že tomu my dva věnujeme čas.

Vnořila jste se i do historie vaší a Martinovy rodiny, mapujete život vašeho dědečka kameramana Jana Rotta. Proč?

Přišel doktorand z FAMU, že dělá di-

plomku o české kameramanské škole a začal se ptát na dědu, chtěl nějaké dokumenty a probíral se našimi fotografiemi. Namotivovalo mě to a začala jsem se nořit hlouběji. Do toho zemřela Martinova maminka a my jsme vyklízeli byt, kde rodina víc než padesát let bydlela. Všechny možné předměty, obrazy a fotografie přinesly vzpomínky a úvahy o tom, co je to rodinná historie. Najednou si říkáte, co po mě zůstane.

Přemýšlela jsem, co to v té vaší rodině se ženami je. Vaše sestra Monika Pajerová – revolucionářka, aktivistka, vy – politička, soustavně angažovaná žena, teď přibyla Emma Smetana – vaše neteř, montuje se do politiky zatím jen jako televizní novinářka, ale přece. Co to s vámi je?

Zdá se, že je to nějaký rodinný fenomén. Nevím, asi prababička. Emancipovaná a vzdělaná žena. U nás ženství nebylo limitujícím faktorem. Když vyrůstáte v prostředí, kde maminka na všechno říká: Zeptejte se tatínka, asi to takhle není.

Od prababičky tedy pochází ten váš neklid?

Víte, mám odpor k lhostejnosti. Myslim, že stála na pozadí nejedné historické tragédie. A vadí mi i dnes. Když vidím bezpráví není pro mě těžké se ozvat, ale mlčet. Nemůžu jinak. A vlastně ani nechci.

pavlina.wolfova@mfdnes.cz